

Obraćanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivice Dačića na skupu povodom godišnjice rođenja Mihajla Pupina i 100 godina od završetka Pariske konferencije na temu „Diplomatska borba danas, vek nakon Pupinove ere“:

„Gospodine predsedavajući,

Poštovane dame i gospodo,

Posebno mi je zadovoljstvo da govorim na ovom skupu posvećenom našem velikanu Mihajlu Pupinu - čoveku koji je ostavio duboki trag i zadužio svojom delatnošću i pronalascima, ne samo dva naroda, odnosno građane Srbije (ili tadašnje Države Srba, Hrvata i Slovenaca) i SAD - nego i čitavo čovečanstvo.

{youtube}GMzwZ7OjSJk{/youtube}

Mihajlo Pupin je primer čoveka koji je „sam sebe izgradio“, izdigavši se iz krajnje oskudice u vrh američkog društva, što je u prvom redu mogao da zahvali svojim velikim sposobnostima i radnoj etici. O tome svedoče i njegova izuzetno zanimljiva i široko poznata sećanja „Od pašnjaka do naučenjaka“, koja su čak postala obavezna lektira u nekim američkim školama. Univerzitet Kolumbija, čiji je Mihajlo Pupin bio redovni profesor, dodelio mu je 1924. godine i Pulicerovu nagradu za ovaj autobiografski roman, čime je Pupin postao prvi Srbin laureat ovog prestižnog priznanja.

Profesor Pupin poznat je u čitavom svetu zahvaljujući pronalasku „pupinovih kalema“, čime je poboljšan metod za prenos elektromagnetnih talasa koji se koriste u telefoniji na velikim udaljenostima, ali je postao gotovo jednako poznat i kao elokventan, prepoznatljiv i dosledan predstavnik Kraljevine Srbije, kasnije Kraljevine Jugoslavije i Srba u SAD. Mihajlo Pupin je ostao primer velikog patriote, koji je bez obzira na život u „dalekom svetu“ i na različite naučne i stručne uspehe koji je tokom decenija postigao, uvek nosio u srcu duboko sećanje na svoj zavičaj i veliku ljubav za svoj narod. Godine 1912. Kraljevina Srbija imenovala je Mihajla Pupina

za počasnog konzula u SAD, a on je ovu dužnost obavljao sve do 1920. godine. Sa te pozicije Pupin je u velikoj meri doprineo uspostavljanju međudržavnih i širih društvenih odnosa između Kraljevine Srbije, a kasnije Kraljevine Jugoslavije i SAD.

Kao veoma ugledan američki naučnik i građanin, Mihajlo Pupin je učinio mnogo i da obezbedi podršku u SAD savezničkoj Srbiji tokom Prvog svetskog rata. Osim podrške tokom rata, posebno treba istaći njegov doprinos ostvarenju pregovaračkih ciljeva naše državne delegacije na Pariskoj mirovnoj konferenciji, tokom koje je on bio jedna vrsta pridruženog i vrlo predanog nezvaničnog člana.

Pupin je u Pariz došao na poziv šefa naše delegacije, Nikole Pašića. Lično je poznao američkog predsednika Vilsona, kao i vodeće članove njegove delegacije. Nikada ne treba zaboraviti da je u nekim od ključnih pitanja o kojima se pregovaralo Pupinova intervencija kod Amerikanaca i kod predsednika Vilsona lično, znatno pomogla delegaciji Kraljevine SHS. Da ovde posebno navedem pitanje razgraničenja sa Rumunijom u Banatu, zatim veoma teško i komplikovano pitanje Dalmacije i odnosa sa Italijom, onda dodelu Blede našoj zemlji, tj. Sloveniji

danas i drugo. Nesumnjivo možemo nazreti i njegov doprinos i uticaj na predsednika Vilsona da bezrezervno podrži pravo na samoopredeljenje jugoslovenskih naroda, koje je potvrđeno i u diplomatskoj noti koju je američki predsednik prosledio austrougarskoj Vladi, a u kojoj je potvrđeno da SAD u potpunosti uvažava pravo Jugoslovena da sami odluče kavo će mesto zauzeti u porodici naroda.

Uvaženi učesnici skupa,

Pupinovo delovanje predstavlja inspiraciju i za našu savremenu diplomatiju. Bez obzira na velike razlike i promene koje su se dogodile od vremena Pariske mirovne konferencije, kako u našem regionu, tako i u svetu, neka pravila i zakonitosti u diplomatiji i međunarodnim odnosima ostaju ista. Mogli bismo tako, između ostalog, izvući sledeće pouke iz priče o Pupinu i njegovom doprinosu u Parizu koji nam mogu pomoći da se i danas bolje orijentiramo u često nepredvidivim okolnostima međunarodne politike.

Na kraju Prvog svetskog rata, kao i danas, naš narod se nalazio i nalazi se u situaciji da pokušava da obezbedi međunarodnu podršku, kako bi se priznao njegov položaj, poštovala njegova prava (kako ona Srba na Kosovu tako i u ostalim državama regiona), potvrdio njegov status, a u prvom redu kako bi se garantovao integritet i potvrdile granice države u kojoj živi. Naravno, na kraju Velikog rata, radilo se o novoj, proširenoj državi Srba, Hrvata i Slovenaca. Danas sa istom energijom i zalaganjem, kako je to činio Pupin, nastojimo da ubedimo naše prijatelje i međunarodnu zajednicu u celini da se prizna i poštuje integritet Srbije, da se poštuju njen suverenitet, njene granice, onako kako je to predviđeno najvišim aktima ove zemlje.

Pupinovo delovanje takođe pokazuje i koliko je značajno da mala zemlja, koja je kao što se zna, bila bliska saveznica velikih sila u Velikom ratu, stalno radi na tome da obezbedi podršku i savezništvo moćnijih država, koje se, bez obzira na načelo formalne jednakosti suverenih država u međunarodnim odnosima, ipak vode onim drugim načelom da su „svi jednaki, ali neki

su jednaki od drugih". SAD su zahvaljujući Pupinu imale ključnu ulogu u Parizu u podršci našim tadašnjim nacionalnim ciljevima. Danas je potrebno raditi istim intenzitetom, kao i u doba Pupina, da se, uz SAD i zemlje EU, obezbedi podrška i savezništvo što više značajnih velikih sila, kao i svih drugih država, u cilju pravednog rešavanja pitanja odnosa Srbije sa Prištinom.

Pupinov primer takođe nas uči da postojanje bliskih kontakata, ili ličnog prijateljstva nije samo po sebi dovoljno za stabilnu i održivu saradnju i dugotrajniju podršku velike sile, a u cilju realizacije interesa jedne male zemlje, poput Srbije. Uz to, potrebno je da se naši interesi i ciljevi usklade sa onim principima i načelima koje zastupaju velike sile, kako je to na primer u to vreme bio slučaj sa proklamovanim pravom na samoopredeljenje, koje je podržavao predsednik Vilson. Naša strategija danas treba da bude povezana sa traženjem onih vrednosti ili elemenata politike velikih sila koji se poklapaju sa našim ciljevima, poput na primer, onoga što se nazivaju „evropske vrednosti" u slučaju EU ili odgovarajućih načela međunarodnih odnosa za koja se zalažu SAD, odnosno Rusija ili Kina, i koja su u skladu, ili bar nisu kontradiktorna sa našim ciljevima i interesima. Pupin je pisao da je Mirovna konferencija u Parizu proglasila male narode slobodnim i stvorila države u kojima će ostvarivati svoja osnovna ljudska prava na život, slobodu i traganje za srećom, ali je i upozoravao da bi ovi oslobođeni narodi bez podrške velikih država poput SAD mogli postati lak plen bivših ugnjetača. I danas, Srbija i

države regiona mogu lakše očuvati i dodatno produbiti mir, bezbednost i prosperitet Zapadnog Balkana uz podršku velikih sila poput SAD i kao neodvojivi deo šire porodice evropskih naroda.

Na kraju, treba istaći i činjenicu da je Pupin bio istaknuti predstavnik tadašnje srpske dijaspe, koji je istovremeno bio i predsednik Njujorške akademije nauka, jedan od osnivača Nacionalnog komiteta za vazduhoplovstvo SAD, koji je kasnije postao čuvena NASA, ali i osnivač i dugogodišnji predsednik Srpskog narodnog saveza u Americi. Danas, kao i onda, treba raditi na tome da privučemo naše ljude iz dijaspe, da obezbedimo njihovu maksimalnu podršku tako što bismo im na odgovarajući način omogućili da svoje kapacitete, poznanstva, kontakte ili resurse angažuju na liniji onog patriotizma i ljubavi prema starom zavičaju, kako je to činio i veliki Mihailo Pupin.

Hvala vam na pažnji."

{joomplucat:1960 limit=4|columns=4}

{youtube}dGlfdVvqhLE{/youtube}